

Gallra med CREW

Webbinarium 6 oktober
2023

Nationell tjänst som KB finansierar

Fjärrlån

Inköpsförslag

Referensfrågor

Fortbildning

Sveriges depåbibliotek bygger vi tillsammans

Donera gallrade böcker till Sveriges depåbibliotek!

= bidra till att böckerna finns tillgängliga för fjärrlån i framtiden.

Depåbiblioteket sparar ett exemplar av varje upplaga.

www.sverigesdepabibliotekochlanecentral.se

Mediestrategiskt arbete

När vi på biblioteken ser över vårt bestånd gör vi det i relation till alla medietyper, våra uppdrag och vår lagstiftning.

Bibliotekslagen

Bibliotekplan

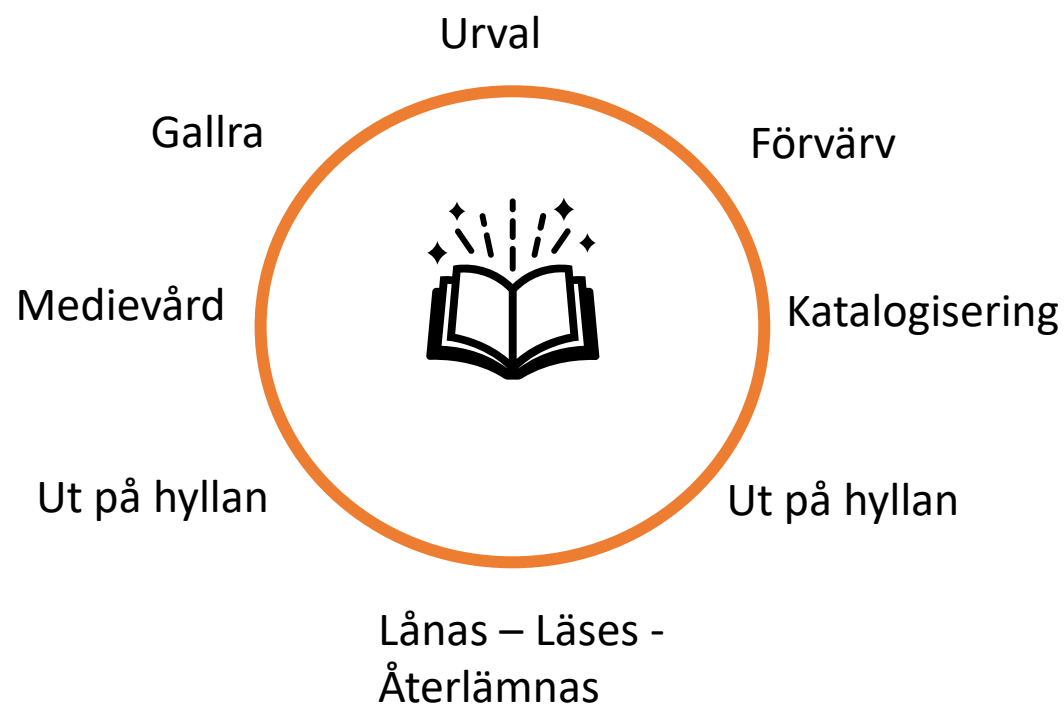
Medieplan

Kretsloppet – beståndets livscykel

Vi blir aldrig klara!

• Är det vi erbjuder relevant?

Aktivt beståndsarbete:

- Förmedling
- Exponering
- Innehållet i fokus

Gallring lika viktigt som inköp

- Skapa utrymme
- Skapa en attraktiv samling
- Lätt att hitta
- **Stärk hela samlingen** både vad gäller utseende och innehåll!

Vilka är vi till för? Vad prioriteras?

Du behöver kunskap om din kommun och dina invånare, dvs nuvarande och/eller potentiella låntagare/besökare/användare

Prioriterade målgrupper

- Nationella minoriteter
- Personer med funktionsnedsättning
- Personer med annat modersmål än svenska
- Barn och ungdomar

Bibliotekslag (2013:801)

Ändamål

- **2 §** Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.
- Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

Strukturera upp gallringsarbetet

- Engagera fler i arbetet
- Gemensamma riktlinjer och överenskommelser - samsyn
- Kompetensöverföring, mindre personbundet
- Manifest för vårt biblioteksarbete, tydligt för användare, politiker

Ett mediebestånd som motsvarar behoven, våra uppdrag och vår lagstiftning

- Vad ska behållas över tid?
- Vad kan/ska gallras?
- Vilka prioriteringar ska göras?

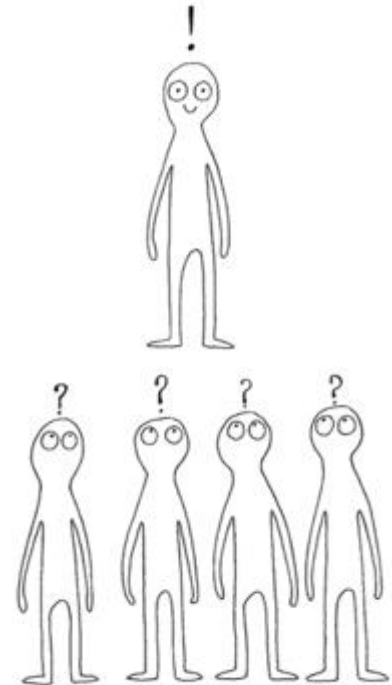

Illustration: Iréne Norberg

Gallra med CREW

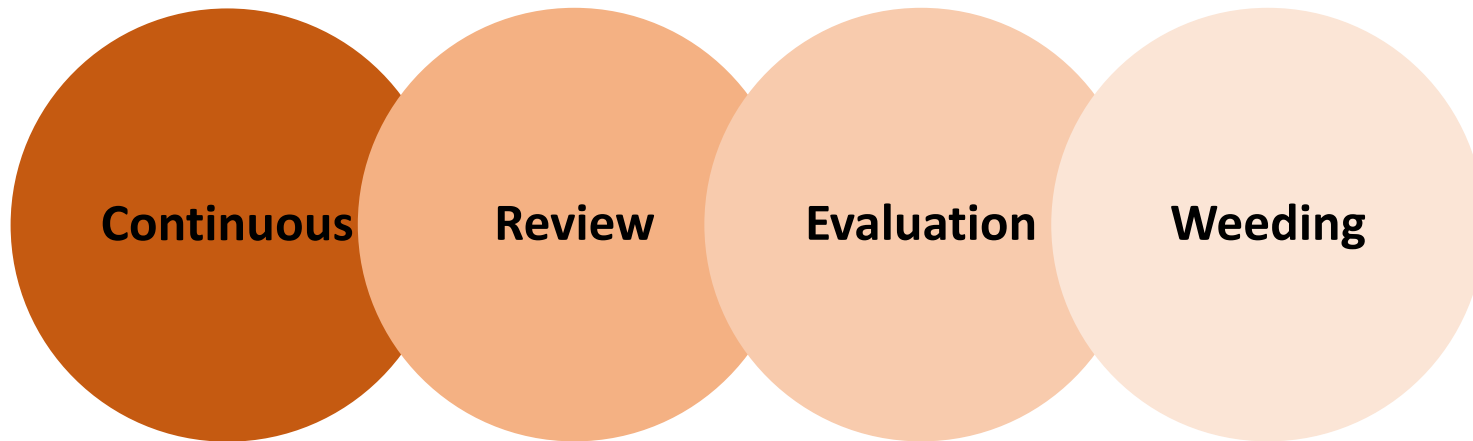
Gallra med CREW

Riktlinjer för gallring och medieplanering

Vad är CREW?

- Gallringsmetod från USA
- Akronym för Continuous-Review-Evaluation-Weeding
- Fungerar oavsett hylluppställningssystem

Resonemang om respektive indelning

700 Konst

Denna kategori inkluderar ett vitt spektrum av discipliner, från ämnen som ändras snabbt till historiska ämnen som är relevanta under lång tid. Många av böckerna har stort format och kommer primärt att nyttjas i biblioteket.

709 Konsthistoria X / 3 / MUSTIE

Konsthistoria täcker ofta större tidsepoker, inriktningar eller specifika regioner. Var uppmärksam på rasistiska och föråldrade kulturella yttringar. Gallra verk med en vetenskaplig nivå som ligger utanför studenters och generella läsares nivå. Gallra böcker som återger dåliga reproduktioner av viktiga konstverk.

900 Geografi och historia

910 Geografi och resor 3 / 2 / MUSTIE

Guideböcker (Fodor etc) är föråldrade efter ett par år. Behåll inte längre än 3–5 år. Historiska reseguider, särskilt de som handlar om lokala attraktioner, kan behållas längre. Notera ändringar i namn på länder och politiska ändringar som resulterar i nya eller ändrade landindelningar. Atlaser bör vara uppdaterade, bortsett från historiska atlaser. Ersätt när det sker större politiska förändringar. Även om det ges ut få atlaser i pappersformat idag måste gamla ändå gallras. Utgångna atlaser har ingen glädje av.

Signaler att det är dags att överväga gallring

Formel, t ex 3 / 2 / MUSTIE

Hur gammal är boken?
År sedan utgivning:

Hur efterfrågad är boken?
År sedan sista utlån

Hur är skicket? Aktualitet?

År sedan utgivning /

År sedan sista utlån /

MUSTIE

MUSTIE samlar många anledningar till gallring

M = **M**isleading - felaktiga fakta

U = **U**gly - utslitna, fläckiga...

S = **S**uperseeded - finns nyare utgåva – eller bättre bok i ämnet

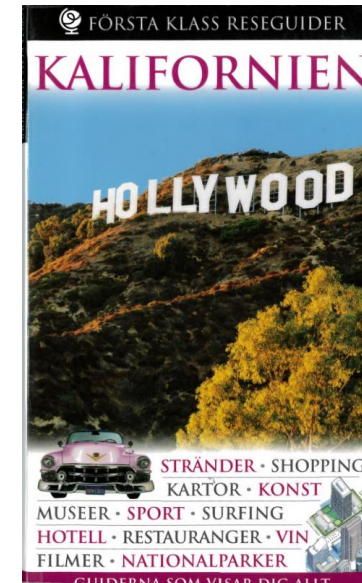
T = **T**rivial - inget avsevärt litterärt eller vetenskapligt värde

I = **I**rrelevant - motsvarar inte behov, t ex dubletter efter en tid

E = **E**lsewhere - går att låna in/ hitta digitalt

DDK 910 Geografi och resor

- 3 / 2 / MUSTIE
- Guideböcker är föråldrade efter ett par år. Behåll inte längre än 3-5 år.
- Historiska reseguider, särskilt de som handlar om lokala attraktioner, kan behållas längre. Notera ändringar i namn på länder och politiska ändringar som resulterar i nya eller ändrade landindelningar. Atlaser bör vara uppdaterade, bortsett från historiska atlaser. Ersätt när det sker större politiska förändringar. Även om det ges ut få atlaser i pappersformat idag måste gamla ändå gallras. Utgångna atlaser har ingen glädje av.
- Gallra personliga reseskildringar baserat på användning och intresse, bortsett från när verken har högt litterärt eller historiskt värde.

640 Hem- och familjekunskap

5/3/ MUSTIE

- Utseende och skick är huvudkriterier.
- Gallra gamla kokböcker samt böcker av kändiskockar när populariteten dalar.
- Gallra dieter som inte är trendiga längre.
- Ersätt klassiker med nya utgåvor.

Hur stor får er avdelning vara?

Barn och ungdomslitteratur

- Popularitet är det främsta kriteriet för denna del av samlingen.
- Gallra böcker som innehåller stereotyper och nedsättande beskrivningar av personer och grupper, gäller både text och illustrationer.
- Ersätt klassiker om nya attraktiva utgåvor kommer ut.

Skönlitteratur

X / 2 / MUSTIE

- Gallra det som inte längre efterfrågas, särskilt andra eller tredje exemplaret av tidigare storsäljare.
- Beakta representation från olika delar av världen
- Överväg om du ska avlägsna alla titlarna i en serie om du inte har möjlighet att ersätta delar som saknas.
- Finns titlarna som e-böcker? Kan det ersätta den fysiska boken?

Kan vi gallra klassiker..?

- "Klassiker och prisbelönta titlar som är slitna behöver endast ersättas om de fortfarande används och det finns attraktiva nyutgåvor att ersätta dem med. Ta bort böcker som har oattraktiva omslag."
- "Gallra mindre kända verk av klassiska författare när de inte lånas"
- Allsidighet och kvalitet
- Representation
- Målgrupper
- Medietyper
- E-resurser

Mångspråk

- Skick och aktualitet
- Det är svårt att ha en generell regel eftersom det varierar från språk till språk.
- Ett riktmärke är att böcker bedöms för gallring om de inte lånats på 5 år.
- Språkets utgivning – finns tillgänglig litteratur att ersätta med?

Komplement

Regnbågshyllan 10 / 5 / MUSTIE

- Gallra utifrån MUSTIE.
- Regnbågshyllans bestånd behöver inte vara statiskt utan kan anpassas – för att få plats med nytt i regnbågshyllan men likväl för att medier med hbtq-perspektiv också ska kunna återfinnas i vår övriga samling.
- Hbtq-klassiker som inte lånats ut på 5 år kan magasineras.

Komplex uppgift att gallra

- Olika format att ta hänsyn till
- Utgivning
- Litteraturkunskap
- Låntagarkännedom
- Känn ditt bibliotek / omvärld
- Kill your darlings

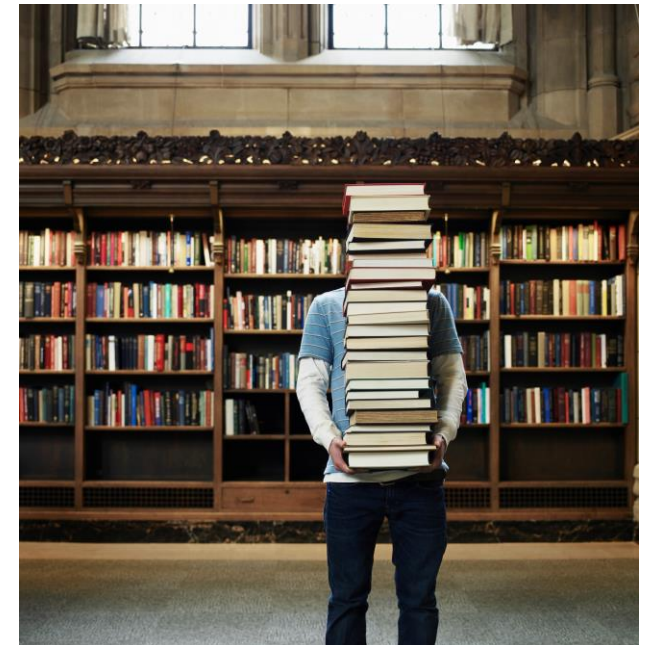

Vad sparar vi? Varför? För vem?

Vi vill erbjuda ett relevant, uppdaterat och aktuellt bestånd.

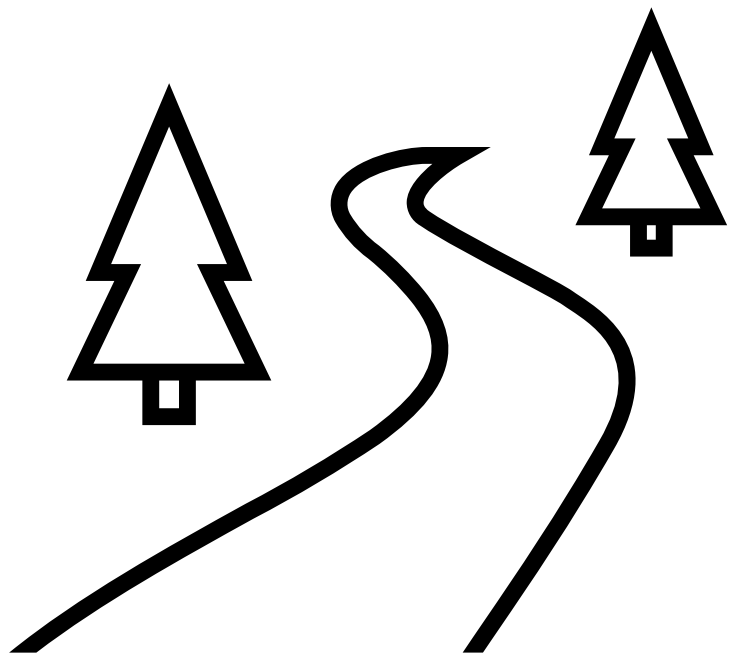
Utgå ifrån uppdrag och målgrupper

Reflektera över yrkesroll och personlig smak

Vi vet vad vi gör - och varför

- Beskriv hur biblioteket arbetar med samlingarna
- Tydliga gallringsriktlinjer ger en trygghet, vi vet vad vi gör och varför
- Innehåll oavsett medietyp/plattform
- Kontinuerligt arbete med både nytt och äldre material
- Hjälps åt

Att gallra biblioteksmaterial är inte mer oansvarigt än att till exempel förbättra asfalten på en väg som behöver förnyas.

Lycka till
